

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมีการกำหนดสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระไว้ ดังนี้ ศาสนา ศิลปกรรมและจริยธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 1-2) การอยู่ร่วมกันในสังคม กฎหมายเป็นกฎระเบียบที่ใช้ในการควบคุมความประพฤติของคนในสังคมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ถ้าทุกคนในสังคมปฏิบัติตามย่อมส่งผลความสุขให้กับสังคมและในส่วนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่นักเรียนต้องเรียน โดยเฉพาะสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มีแนวคิดสำคัญในการปลูกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม มีส่วนร่วมและปฏิบัติตามกฎระเบียบกติกาของสังคม ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติและสังคมโลก ซึ่งประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รูปแบบการเมืองการปกครองเป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศ แต่การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยประชาชนทุกคนจะต้องรู้จักบทบาทหน้าที่ที่ทั้งต่อตนเอง ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ รู้จักการทำงานร่วมกัน มีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อในกิจกรรมทางสังคม แลรักษาสาธารณประโยชน์ และสิ่งแวดล้อมของชุมชนและประเทศชาติ อย่างไรก็ตามการอยู่ร่วมกันในสังคมหมู่มาที่มีความแตกต่างกัน จำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ กฎระเบียบ ข้อบังคับที่ให้สมาชิกของสังคมปฏิบัติตามเพื่อสร้างความสุขให้เกิดขึ้นกับสังคม นั่นคือ กฎหมาย (กรมพลศึกษา และ คณะกรรมการ, 2551 : 213-214)

สภาพการจัดการศึกษา มีผลจากปัจจัยบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษา จำเป็นต้องมีการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะด้านการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดให้มีศูนย์สื่อหรือศูนย์วิชาการของสถานศึกษา โดยเฉพาะการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน และวิธีสอนหลายๆ วิธีจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพนักเรียนจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล สามารถใช้เรียนได้ทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล ชุดการเรียนรู้เป็นสื่อประสมหรือเป็นนวัตกรรมที่น่าสนใจ เพราะเป็นกิจกรรมที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนต้องลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้

นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่สอนและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ พรทิพย์ ศักดิ์สิทธิ์ประถม (อ้างใน ทิภาพรรณ ดวงเกตุ, 2556 : 2) กล่าวไว้ว่า ชุดการเรียนรู้เป็นสื่ออุปกรณ์ที่จัดไว้อย่างเป็นรูปแบบ มีจุดมุ่งหมายแน่ชัด มีการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งนำมาจัดในกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเกิดความรู้ในเรื่องที่สอน และเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

ผู้รายงานมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า นักเรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้แตกต่างกัน การรับรู้เนื้อหาของแต่ละคนไม่เท่ากัน อีกทั้งการสอนในช่วงที่มีเวลาจำกัด นักเรียนไม่สามารถซักถามครูผู้สอนในเวลาได้ครบถ้วน จึงเป็นการยากที่จะสอนให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาทั้งหมดได้ทุกคน ทำให้นักเรียนขาดองค์ความรู้ใหม่ ๆ หรือหัวข้อใหม่ที่ต่อเนื่องมาล่วงหน้าได้ ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาอย่างลึกซึ้งของนักเรียนและไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนยังมีการสอนแบบเดิมเน้นเนื้อหาตามหนังสือเรียนสื่อที่มีอยู่ไม่สามารถอธิบายให้เห็นภาพทำงานจริง แหล่งเรียนรู้มีอย่างจำกัดและจากการสอนเนื้อหาโดยมากนักเรียนให้ความสนใจเกี่ยวกับการเรียนภาคปฏิบัติมากกว่าการเรียนภาคทฤษฎี ปัญหาการจัดการเรียนการสอนบางช่วงนักเรียนขาดความสนใจโดยเฉพาะการถ่ายทอดความรู้โดยบรรยายหรืออธิบายนักเรียนจะไม่ให้ความร่วมมือในการศึกษา ส่งผลให้เกิดความเบื่อหน่ายการเรียน จึงเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนควรได้รับการพัฒนาในด้านสื่อวัตกรรมการที่สะดวกและทันสมัย ผู้รายงานจึงพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจอยากเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้ มีความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สมมติฐานของการศึกษา

1. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนสตรีนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 7 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 242 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนสตรีนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 31 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random) เนื่องจากผู้รายงานได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนกลุ่มนี้ อีกทั้งมีนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ไม่แตกต่างกันมากนัก

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีทั้งหมด 4 เล่ม ดังนี้

เล่มที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย

เล่มที่ 2 เรื่อง กฎหมายแพ่ง

เล่มที่ 3 เรื่อง กฎหมายอาญา

เล่มที่ 4 เรื่อง กฎหมายอื่นที่สำคัญ

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ครั้งนี้ ได้แก่

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

4.2.1 ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

4.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

4.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน** หมายถึง สิ่งพิมพ์ ที่ผู้รายงานได้สร้างขึ้นใช้ประกอบการเรียนรายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย กฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นที่สำคัญ และได้สอดแทรกกิจกรรมระหว่างเรียนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม เพื่อฝึกให้นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และผู้สอนได้ทั้งท้ายแต่ละใบความรู้ด้วยใบกิจกรรมให้นักเรียนได้คิดต่อเพื่อจะเป็นแนวทางในการต่อยอดการเรียนรู้ต่อไปได้ ผู้รายงานสร้างขึ้นผ่านการปรับปรุง พัฒนาจัดทำเป็นชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีทั้งหมด 4 เล่ม ได้แก่

เล่มที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย

เล่มที่ 2 เรื่อง กฎหมายแพ่ง

เล่มที่ 3 เรื่อง กฎหมายอาญา

เล่มที่ 4 เรื่อง กฎหมายอื่นที่สำคัญ

2. **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนสตรีนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

3. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งวัดได้จากการใช้แบบทดสอบที่ผู้รายงานสร้างขึ้น

4. **แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความรู้จากการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ผู้รายงานสร้างขึ้น ลักษณะของข้อสอบเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบมี 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

5. ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมาย นำรู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

6. แบบสอบถามความพึงพอใจ หมายถึง แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายนำรู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจำนวน 10 ข้อ ที่ผู้รายงานสร้างขึ้น

7. ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ หมายถึง อัตราส่วนระหว่างประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

E₁ คำนวณจากคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนสามารถทำได้จากทุกใบกิจกรรมของชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายนำรู้ในชีวิตประจำวัน ทุกเล่มถูกต้อง คิดเป็นร้อยละแล้วไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 (80 ตัวแรก)

E₂ คำนวณจากคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนสามารถทำได้จากแบบทดสอบหลังเรียนของชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายนำรู้ในชีวิตประจำวัน ทุกเล่มถูกต้อง คิดเป็นร้อยละแล้วไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 (80 ตัวหลัง)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายนำรู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายนำรู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3. นักเรียนมีความพึงพอใจชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายนำรู้ในชีวิตประจำวัน รายวิชา ส31101 สังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก